

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष १, अंक ३(२)] मंगळवार, मार्च २४, २००९/चैत्र ३, शके १९३१ [पृष्ठे ४, किंमत : रुपये १८.००

असाधारण क्र. १७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २००९ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ४.—महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश	पृष्ठे
.. .. .	१-४

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २४ मार्च २००९.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. IV OF 2009.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA
UNIVERSITIES ACT, 1994.

सन २००९ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ४.

महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी, महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

भाग चार -१७—१

(१)

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करित आहेत :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

१. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र विद्यापीठ (सुधारणा) अध्यादेश, २००९ असे म्हणावे.
- (२) तो तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९९४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३५ याच्या कलम १२ ची सुधारणा.

२. महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ मुख्य अधिनियम ” असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम १२ मध्ये,—

१९९४ चा महा ३५.

(क) पोट-कलम (१) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल :—

“ (१) कुलपती हा, कुलगुरूची पुढील पद्धतीने नियुक्ती करील :—

(क) कुलगुरूच्या नियुक्तीसाठी कुलपतींना योग्य अशा नावांची शिफारस करण्याकरिता पुढील सदस्यांचा समावेश असलेली एक समिती असेल :—

(एक) कुलपतीने नामनिर्देशित केलेला सदस्य, जो सर्वोच्च न्यायालयाचा निवृत्त न्यायाधीश असेल किंवा उच्च न्यायालयाचा निवृत्त मुख्य न्यायमूर्ती असेल अथवा राष्ट्रीय ख्यातीचा विख्यात संशोधक असेल वा त्याला शिक्षण क्षेत्रातील पद्म पुरस्कार मिळाला असेल ;

(दोन) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचा प्रधान सचिव किंवा राज्य शासनाने नामनिर्देशित केलेला शासनाच्या प्रधान सचिवाच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा नसलेला कोणताही अधिकारी ;

(तीन) राज्य शासनाने, राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, विनिर्दिष्ट केलेल्या रीतीने व्यवस्थापन परिषद व विद्याविषयक परिषद यांनी संयुक्तपणे नामनिर्देशित केलेला भारतीय प्राद्योगिकी संस्था, भारतीय व्यवस्थापन संस्था, भारतीय विज्ञान संस्था, भारतीय अवकाश संशोधन संस्था किंवा राष्ट्रीय संशोधन प्रयोगशाळा यांसारख्या राष्ट्रीय नामांकित संस्था किंवा संघटना यांचा संचालक किंवा प्रमुख असेल ;

(ख) कुलपतीने नामनिर्देशित केलेला सदस्य हा समितीचा अध्यक्ष असेल ;

(ग) नामनिर्देशित केलेले सदस्य हे विद्यापीठाशी किंवा कोणत्याही महाविद्यालयाशी अथवा विद्यापीठाच्या कोणत्याही मान्यताप्राप्त संस्थेशी संबंधित नसलेल्या व्यक्ती असतील ;

(घ) समितीचे सर्व तीन सदस्य उपस्थित असल्याखेरीज समितीची कोणतीही बैठक घेतली जाणार नाही.” ;

(ख) पोट-कलम (३) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येतील :—

“ (३) समिती, कुलपतीच्या विचारार्थ, कमीत कमी पाच योग्य व्यक्तींच्या नामिकेची कुलगुरू म्हणून नियुक्ती केली जाण्यासाठी शिफारस करील. अशा प्रकारे शिफारस करण्यात आलेली नावे, कोणताही पसंतीक्रम न दर्शविता वर्णनक्रमानुसार नमूद केलेली असतील. नामिकेत समाविष्ट असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीच्या योग्यतेची सविस्तर माहिती अहवालासोबत असेल.

(३क) कुलगुरू म्हणून नियुक्तीसाठी समितीद्वारे शिफारस केलेली व्यक्ती,—

(क) प्रख्यात विद्वान असेल किंवा उच्च दर्जाचा प्रशासक असेल ;

(ख) स्वतःच्या उदाहरणाने नेतृत्व करण्यास समर्थ असेल ;

(ग) दूरदृष्टी देण्यास समर्थ असेल आणि ती दृष्टी विद्यार्थ्यांच्या व समाजाच्या हितासाठी प्रत्यक्षात आणण्यास सक्षम असेल ; आणि

(घ) राज्य शासनाने, कुलपतीशी विचारविनिमय करून, राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे विनिर्दिष्ट केलेली अशी शैक्षणिक अर्हता व अनुभव धारण करणारी असेल.

(३ख) सर्वात योग्य उमेदवारांची शिफारस व्हावी याची सुनिश्चिती करण्याकरिता, पात्रतेच्या शर्ती व कुलगुरू म्हणून नियुक्तीसाठी नावांच्या शिफारशीची प्रक्रिया यांना मोठ्या प्रमाणात प्रसिद्धी देण्यात येईल.”.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम २४ नंतर पुढील कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

सन १९९४ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम
क्रमांक ३५
यामध्ये कलम
२४क समाविष्ट
करणे.

“ २४क. या अधिनियमाच्या कोणत्याही अन्य तरतुदींमध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, कुलपतीशी विचारविनिमय करून, विद्यापीठाच्या कोणत्याही प्राधिकरणाचा सदस्य म्हणून निवडून येण्यासाठी किंवा नामनिर्देशित होण्यासाठी पात्रतेच्या शर्ती, राज्य शासन, राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, विनिर्दिष्ट करील.”.

विद्यापीठाच्या
कोणत्याही
प्राधिकरणांचा
सदस्य
होण्यासाठी
पात्रतेच्या शर्ती
विनिर्दिष्ट
करण्याचा
शासनाचा
अधिकार.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १०३ मध्ये, पोट-कलम (२) नंतर, पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

सन १९९४ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम
क्रमांक ३५
याच्या कलम
१०३ ची
सुधारणा.

“ (२क) राज्य शासन, त्याला प्राप्त झालेले विद्यापीठाचे लेखापरीक्षा केलेले वार्षिक लेखे राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहासमोर मांडण्याची व्यवस्था करील.”.

५. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १०४ ला त्याचा पोट-कलम (१) म्हणून नव्याने क्रमांक देण्यात येईल आणि अशा नव्याने क्रमांक दिलेल्या पोट-कलम (१) नंतर, पुढील पोट-कलम जादा दाखल करण्यात येईल :—

सन १९९४ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम
क्रमांक ३५
याच्या कलम
१०४ ची
सुधारणा.

“ (२) राज्य शासन, त्याला प्राप्त झालेला विद्यापीठाचा वार्षिक अहवाल, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहासमोर मांडण्याची व्यवस्था करील. ”.

निवेदन

महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ (१९९४ चा महा. ३५) याच्या कलम १२ मध्ये, कुलगुरूच्या नियुक्तीसाठी तरतूद आहे, जो, विद्यापीठाचा मुख्य कार्यकारी व विद्याविषयक अधिकारी आणि व्यवस्थापन परिषद, विद्याविषयक परिषद, परीक्षा मंडळ, वित्त समिती व विद्याविषयक सेवा समित्यांचा पदसिद्ध अध्यक्ष आहे. कुलगुरू म्हणून नियुक्ती करण्यासाठी उचित व्यक्तींच्या नावांची शिफारस करण्यासाठी समिती घटित करण्याकरिता उक्त कलम १२ मध्ये जरी तरतूद असली तरी या अधिनियमात कुलगुरू म्हणून नियुक्ती करण्यासाठी पात्रतेच्या शर्तीसाठी कोणतीही तरतूद नाही. तसेच उक्त अधिनियमाच्या प्रकरण चार मध्ये विद्यापीठाची प्राधिकरणे घटित करण्यासाठी तरतूद आहे. तथापि, विद्यापीठाच्या कोणत्याही प्राधिकरणाचा सदस्य म्हणून निवडून घेण्यासाठी किंवा नामनिर्देशित होण्यासाठी कोणत्याही विशिष्ट पात्रतेच्या शर्ती उक्त प्रकरणामध्ये घालून दिलेल्या नाहीत.

म्हणून, कुलगुरू म्हणून नियुक्ती करण्यासाठी पात्रतेच्या शर्ती समाविष्ट करण्यासाठी अधिनियमाच्या कलम १२ मध्ये सुधारणा करणे इष्ट आहे असे वाटते. विद्यापीठाच्या कोणत्याही प्राधिकरणांचा सदस्य म्हणून निवडून घेण्यासाठी किंवा नामनिर्देशित होण्यासाठी पात्रतेच्या शर्ती विनिर्दिष्ट करण्याचा अधिकार राज्य शासनाकडे घेण्याच्या दृष्टीने, अधिनियमामध्ये २४क हे नवीन कलमदेखील समाविष्ट करणे इष्ट आहे, असे वाटते.

२. राज्य शासनाला प्राप्त झालेले विद्यापीठाचे वार्षिक लेखे व वार्षिक अहवाल राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांपुढे मांडण्यात येतील अशी तरतूद करण्याची संधी देखील घेण्यात आली आहे.

३. विविध विद्यापीठांचे कुलगुरू नियुक्त करण्यासाठी कुलपतींच्या विचारार्थ उचित नावांची शिफारस करण्यासाठीची प्रक्रिया लवकरच सुरू होत आहे. म्हणून उक्त अधिनियमात तात्काळ सुधारणा करणे इष्ट आहे असे वाटते.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी, महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ (१९९४ चा महा. ३५) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक २४ मार्च २००९.

एस. सी. जमीर,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

ज. स. सहारिया,
शासनाचे प्रधान सचिव.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग आठ

वर्ष १, अंक ५(२)]

मंगळवार, मार्च २४, २००९/चैत्र ३, शके १९३१

[पृष्ठे ४, किंमत : रुपये २०.००

असाधारण क्र. २१

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधी व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra Universities (Amendment) Ordinance, 2009 (Mah. Ord. IV of 2009), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

H. B. PATEL,
Secretary to Government,
Law and Judiciary Department.

[Translation in English of the Maharashtra Universities (Amendment) Ordinance, 2009 (Mah. Ord. IV of 2009), published under the authority of the Governor].

HIGHER AND TECHNICAL EDUCATION DEPARTMENT

Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 24th March 2009.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. IV OF 2009.

AN ORDINANCE

further to amend the Maharashtra Universities Act, 1994.

WHEREAS both Houses of the State Legislature are not in session;

AND WHEREAS the Governor of Maharashtra is satisfied that circumstances exist which render it necessary for him to take immediate action further to amend the Maharashtra Universities Act, 1994, for the purposes hereinafter appearing ;

Mah.
XXXV
of 1994.

(१)

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by clause (1) of article 213 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to promulgate the following Ordinance, namely:—

Short title
and
commencement.

1. (1) This Ordinance may be called the Maharashtra Universities (Amendment) Ordinance, 2009.

(2) It shall come into force at once.

Amendment
of section 12
of Mah.
XXXV of
1994.

2. In section 12 of the Maharashtra Universities Act, 1994 (hereinafter referred to as "the principal Act"),—

Mah.
XXXV
of 1994.

(a) for sub-section (1), the following sub-section shall be substituted, namely :—

“(1) The Vice-Chancellor shall be appointed by the Chancellor in the manner stated hereunder :—

(a) There shall be a Committee consisting of the following members to recommend suitable names to the Chancellor for appointment of Vice-Chancellor, namely :—

(i) a member nominated by the Chancellor, who shall be the retired Judge of the Supreme Court or retired Chief Justice of a High Court or an eminent scientist of national repute or a recipient of Padma Award in the field of education;

(ii) the Principal Secretary of Higher and Technical Education Department or any officer not below the rank of Principal Secretary to Government nominated by the State Government;

(iii) the Director or Head of an institute or organisation of national repute, such as, Indian Institute of Technology, Indian Institute of Management, Indian Institute of Science, Indian Space Research Organisation or National Research Laboratory, nominated by the Management Council and the Academic Council, jointly, in the manner specified by the State Government by an order published in the *Official Gazette* ;

(b) The member nominated by the Chancellor shall be the Chairman of the Committee;

(c) The members nominated shall be the persons who are not connected with the university or any college or any recognised institution of the university;

(d) No meeting of the Committee shall be held unless all the three members of the Committee are present.”;

(b) for sub-section (3), the following sub-sections shall be substituted, namely :—

“(3) The Committee shall recommend a panel of not less than five suitable persons for the consideration of the Chancellor for being appointed as the Vice-Chancellor. The names so recommended shall be in alphabetical order without any preference being indicated. The report shall be accompanied by a detailed write up on suitability of each person included in the panel.

(3A) A person recommended by the Committee for appointment as a Vice-Chancellor shall,—

(a) be an eminent academician or an administrator of high caliber ;

(b) be able to provide leadership by his own example ;

(c) be able to provide vision and have ability to translate the same into reality in the interest of students and society ; and

(d) possess such educational qualifications and experience as may be specified by the State Government, by an order published in the *Official Gazette*, in consultation with the Chancellor.

(3B) The eligibility conditions and the process for recommendation of names for appointment as Vice-Chancellor shall be given wide publicity to ensure the recommendation of most suitable candidates.”.

3. After section 24 of the principal Act, the following section shall be inserted, namely :—

Insertion of section 24A in Mah. XXXV of 1994.

“24A. Notwithstanding anything contained in any other provisions of this Act, in consultation with the Chancellor, the State Government may, by an order published in the *Official Gazette*, specify the eligibility conditions for being elected or nominated as a member of any authority of the university. ”.

Power of Government to specify eligibility conditions for being member of any authority of university.

4. In section 103 of the principal Act, after sub-section (2), the following sub-section shall be inserted, namely :—

Amendment of section 103 of Mah.

“(2A) The State Government shall cause the audited annual accounts of the university, received by it, to be laid before each House of the State Legislature.”.

XXXV of 1994.

5. Section 104 of the principal Act shall be re-numbered as sub-section (1) thereof; and after sub-section (1) as so re-numbered, the following sub-section shall be added, namely :—

Amendment of section 104 of Mah. XXXV of 1994.

“(2) The State Government shall cause the annual report of the university, received by it, to be laid before each House of the State Legislature.”.

STATEMENT

Section 12 of the Maharashtra Universities Act, 1994 (Mah. XXXV of 1994) provides for appointment of the Vice-Chancellor, who is the Principal Executive and Academic Officer of the university and *Exofficio* Chairman of the Management Council, Academic Council, Board of Examinations, Finance Committee and Academic Services Committees. Although the said section 12 provides for constitution of the Committee for recommending names of suitable persons for appointment as a Vice-Chancellor, the Act, nowhere, provides for the eligibility conditions for the appointment as a Vice-Chancellor. Similarly, Chapter IV of the Act provides for constitution of authorities of the university. However, no specific eligibility conditions for being elected or nominated as a member of any of the authorities of the university are laid down in the said Chapter.

It is, therefore, considered expedient to amend section 12 of the Act, so as to incorporate therein the eligibility conditions for the appointment as a Vice-Chancellor. It is also considered expedient to insert a new section 24A in the Act, with a view to take power to the State Government to specify the eligibility conditions for being elected or nominated as a member of any of the authorities of the university.

2. An opportunity is also taken to provide that the annual accounts and the annual report of the university received by the State Government, shall be laid before both Houses of the State Legislature.

3. The process for recommending suitable names for the consideration of the Chancellor for being appointed as a Vice-Chancellor of various universities is to commence shortly. It is, therefore, considered expedient to amend the said Act, immediately.

4. As both Houses of the State Legislature are not in session and the Governor of Maharashtra is satisfied that circumstances exist which render it necessary for him to take immediate action further to amend the Maharashtra Universities Act, 1994 (Mah. XXXV of 1994), for the purposes aforesaid, this Ordinance is promulgated.

Mumbai,

Dated the 24th March 2009.

S. C. JAMIR,
Governor of Maharashtra.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

J. S. SAHARIA,
Principal Secretary to Government.